

درجه

بارفتارمان اصل حج را زیر سؤال نبریم

● احمد مسجدجامعی در واکنش به اظهارنظرهایی درباره حادثه منا تصریح کرد نباید با رفتار و گفتارمان اصل حج را زیر سؤال ببریم. این عضو شورای اسلامی شهر تهران در جلسه روز گذشته شورا با اشاره به سخنان برخی اعضا درباره فاجعه کشته‌شدن حجاج در مراسم حج گفت: با توجه به مسئولیتی که قبلا در امور حج داشتیم، با مسائل و نکاتی که حجاج در چنین شرایطی در آنجا با آن روبه‌رو می‌شوند و نوع رفتاری که با حجاج ایرانی می‌شود، آشنایی دارم، بنابراین توصیه می‌کنم نباید رفتار و گفتارمان به‌گونه‌ای باشد که فشار بر حجاج مصدوم، داغ‌دیده و سوگوار ما در مکه و مدینه بیشتر شود. از سوی دیگر، چنین رفتارهایی باعث شده است اصل مناسک حج زیر سؤال برودوی در ادامه به نقل‌قول‌هایی که در جامعه، بعد از وقوع این حادثه ردوبدل می‌شود، اشاره و گفت: بسیاری از این اظهارنظرها درباره زیرسؤال‌بردن اصل مراسم حج و به‌شوخ‌گرفتن حرم امن و انتقاد از هزینه‌هایی که ایرانیان برای انجام این عمل عبادی می‌کنند، از روی ناراحتی از رفتار زشت و مدیریت ضعیف سعودی‌هاست. مسجدجامعی افزود: ما و رسانه ملی نباید با اظهارنظرهای‌مان آتش این‌کینه‌ورزی را که به صورت یک جریان جهانی طراحی شده، به نوعی دامن بزنیم که آنها می‌خواهند ایران را در منطقه خودمان منزوی کنند و مسائل قومی و مذهبی مانند مباحث عرب و فارس، شیعه و سنی را تشدید کنند و در واقع ما در زمین دشمنان بازی کنیم. درعین‌حال از یاد نبریم دولت سعودی باید پاسخ‌گو باشد و مسئولیت این تلخی‌ها را بپذیرد و راهکار قابل‌قبولی برای جلوگیری از این حوادث ارائه دهد. وی پیشنه‌ای داد تا در روزهای آینده که اعیاد و مناسبت‌های مختلفی پیش‌رو داریم برای بازسازی روحی آسیب‌دیدگان و حمایت‌های مردمی و معنوی از آنها اقدام کنیم و برای بزرگداشت عزیزان از دست‌رفته و آسیب‌دیده و استقبال از حجاج ایرانی در فرودگاه‌ها و سطح شهرها و محله‌ها تدارک ببینیم.

افزایش ۲ برابری زندانیان زن جرائم غیر عمد

● **تسنیم:** سیداسدالله جولانی، مدیرعامل ستاد دیه کشور با اشاره به افزایش دوبرابری زندانیان نسوان جرائم غیرعمد نسبت به ماه گذشته، از آمار ۱۵۷ نفری این محکومان خبر داد. وی گفت: طبق آخرین آمار تا پایان مرداد سال جاری محکومان زن زندان‌های کشور جمعیت ۷۹ نفری را به خود اختصاص می‌دادند که متأسفانه امروز این آمار را رشد دوبرابری همراه است. وی دلیل حبس ۸۵ درصد این بانوان را محکومیت‌های مالی عنوان کرد و افزود: جمعی از این زنان به دلیل بلندپروازی‌های بی‌سرانجام و بسیاری دیگر به دلیل مشکلات خانوادگی و تعهدات ناشی از سرپرستی یک خانواده، مجبور به صدور چک‌هایی می‌شوند که در ادامه بنا به شرایط خاص بازار رقابتی از پرداخت تعهدات ناتوان و به تبع آن راهی زندان می‌شوند. مدیرعامل ستاد دیه‌کشور، بیشترین تعداد زندانیان زن را با ۲۰ محکوم مربوط به استان مرکزی دانست و تصریح کرد: در این راستا استان‌های تهران و فارس با ۱۸ زندانی و اصفهان با ۱۶ زندانی بیشترین نسوان جرائم غیرعمد را به خود اختصاص داده‌اند.وی زندان‌های ایلام و چهارمحال‌وبختیاری را هم میزان تنها یک زندانی زن اعلام کرد و گفت: در استان‌هایی مانند قزوین، کرمان و سیستان‌وبلوچستان خوشبختانه هیچ زندانی زن محکوم به جرائم مالی غیرکلاهبرداری نداریم.

ساخت داروی ایرانی ضد میکرب

● **شرق:**دبیر انجمن سردرد ایران گفت: بر اساس آمارهای جهانی، ۱۸ درصد زنان و شش درصد مردان، مبتلا به میگرن هستند و به‌طور متوسط، حدود ۱۲درصد مردم ایران به این بیماری مبتلا هستند. سیداحسان محمدیانپژ، ژاد، افزود: شیوع میگرن در خانم‌ها حدود ۲.۵ تا ۳ برابر بیشتر از مردان است، حال آنکه تا قبل از بلوغ، میگرن در پسران شیوع بیشتری نسبت به دختران دارد؛ اما بعد از آغاز تغییرات هورمونی در خانم‌ها، این امر برعکس می‌شود و این‌بار شیوع آن در خانم‌ها بیشتر می‌شود.این متخصص مغز و اعصاب ادامه داد: میگرن زمینه ژنتیکی دارد و هفتمین بیماری ناتوان‌کننده خانم‌ها در دنیا محسوب می‌شود.محمدیانپژ ژاد اظهار کرد: اگر فردی بیش از یک بار در هفته دچار حملات میگرن شود، توصیه ما این است که درمان نگه‌دارند به مدت شش‌ماه تا یک سال دریافت کند؛ اما اگر فردی که یک‌بار در هفته یا کمتر دچار آن شود و درد با مُسکن به‌خوبی کنترل شود، فقط درمان حمله، با مُسکن کفایت می‌کند. حال درصورتی‌که فردی به‌طور مکرر دچار حملات میگرن می‌شود، به‌طوری‌که مجبور به استفاده بیش از دو بار مُسکن در هفته است، توصیه ما به جای استفاده زیاد از مُسکن، مراجعه به پزشک و استفاده از درمان کنترل‌کننده و پیشگیرانه است. وی با اشاره به موفقیت یکی از شرکت‌های داروسازی در تولید داروی «پاکین»، که میلیون‌ها هم‌وطن از آن استفاده خواهند کرد، گفت: با تولید این دارو کشور از واردات داروی مشابه خارجی بی‌نیاز خواهد شد. این دارو که مورد تأیید سازمان غذا و داروی آمریکاست، جزء درمان‌های مؤثر و خط اول برای کنترل درمان‌های پیشگیرانه میگرنی است. بیماران می‌توانند پراحتی و با هزینه کمتر، داروی بسیار باکیفیت تولید داخل را استفاده کنند.

ادامه از صفحه اول

وی تأکید کرده که این مسئله در استان‌ها و مراکز متفاوت است و این آمار به‌صورت میانگین اعلام شده است. وی درعین‌حال در آمار دیگری از هزارو ۴۰۰ مرکز مشاوره در کل کشور و سامانه مشاوره رایگان ۱۴۸۰ می‌گوید: ۲۰۵ هزار نفر از مخاطبان عام در شش ماهه اول سال به این مراکز مراجعه کرده یا تماس گرفته‌اند. در این مراکز فقط موضوع طلاق مطرح نیست و شامل همه موارد مشاوره می‌شود. ۲۵ درصد از این تعداد عنوان کلی «مشکل با همسر» را عنوان کرده‌اند و سه‌هزارو ۸۶۰ نفر عنوان کلی «بی‌وفایی» را انتخاب کرده‌اند. این عنوان بی‌وفایی طیفی از دلایل از «فکرکردن به دیگری» تا «ارتباط جنسی» را شامل می‌شود. رضازاده با بیان اینکه این آمار به دلایل مختلفی از سوی فرد پاسخ‌دهنده یا مشاور مرکز دچار «کم‌شماری» می‌شود، افزود: سؤالات زیادی در ذیل هر عنوان وجود دارد که مشاور، این سؤالات را از مراجعه‌کنندگان می‌پرسد و نتیجه نهایی پاسخ آنها، نتیجه این طیف را مشخص می‌کند. رئیس مرکز توسعه پیشگیری سازمان بهزیستی کشور با تأکید بر اینکه این آمار از روابط فرازناشویی را قبلا مورد ارزیابی قرار نمی‌دادیم و این ارزیابی تازه شروع شده است، گفت: متأسفانه فرهنگ مکتوب در جامعه ما با مشکل مواجه است و حتی مشاوران و پزشکان هم در علامت‌زدن این نوع از روابط و مشکلات خانوادگی کوتاهی دارند. وی یادآور شده که از مدتی قبل، موضوع روابط فرازناشویی را با عنوان «بی‌وفایی» یا «خیانت به همسر» در میان پنج علت اصلی آسیب‌های اجتماعی «سامانه رصد» قرار داده‌اند تا بتوانند این آسیب مهم و مؤثر در طلاق را بیشتر شناسایی کنند. اما امان‌الله قربایی‌مقدم، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه هم در گفت‌وگو با مدتی قبل، موضوع روابط فرازناشویی را با عنوان «بی‌وفایی» یا «خیانت به همسر» در میان پنج علت اصلی آسیب‌های اجتماعی «سامانه رصد» قرار داده‌اند تا بتوانند این آسیب مهم و مؤثر در طلاق را بیشتر شناسایی کنند. اما امان‌الله قربایی‌مقدم، جامعه‌شناس و استاد دانشگاه هم در گفت‌وگو با «شرق» از انجام بررسی میدانی درباره طلاق و برخی از عوامل آن در سطح برخی از شهرک‌های استان البرز و شهرهای اقماری تهران نظیر اسلامشهر و نتایج نگران‌کننده آن خبر داد و گفت: این بررسی علمی را با کمک دانشجویان انجام دادیم و در مدت شش ماه با حدود ۹۰۰ خانم مصاحبه‌ای انجام شد. بر این اساس درصد زیادی به داشتن رابطه نامشروع با افراد غریبه یا حتی برخی از اقوام اذعان کردند. همچنین بخشی از این ۹۰۰ زن داشتند این رابطه را بدون اشکال و حق خود دانسته‌اند و البته درصدی از آنها از اینکه مرتکب این عمل می‌شدند، ناراضی بودند.

وی تأکید دارد که ازدواج‌های اجباری، عدم رضایت از روابط جنسی با همسر و یا منافع اقتصادی و مالی به‌عنوان دلایل اصلی این زنان عنوان شده است و در ادامه اضافه می‌کند: موضوع ناتوانی جنسی بین مردان تبدیل به موضوعی نگران‌کننده شده است و این عامل به‌عنوان عوامل اصلی طلاق، هر روز آسیب‌های بیشتری را ایجاد می‌کند. بسیاری از مردان به دلیل مشکل‌ه کاری و حضورنداشتند در خانه، تمایل خود را به همسر و ارتباط زینک و محبت آمیز با او از دست می‌دهند. وی در پاسخ به این سؤال که ناتوانی جنسی در دهه‌های گذشته هم جزء دلایل طلاق بوده اما چرا درحال‌حاضر منجر به این نتایج شده است؟ گفت: دلایل، مختلف است اما شاید بتوان گفت حاکم‌شدن ذهنیت مادی‌گرا و جسم‌گرا در زندگی‌ها در اولویت این دلایل قرار دارد. روحیه‌های لطیف و احساسی و یا روابط

شهرزاد همتی: برخلاف آنچه تصور می‌شد، روز گذشته مجلس در جلسه علنی خود به طرح پیشنهادی حسن کامران دست‌چردی رأی نداد؛ دو فوریت برای طرح درست یک هفته پیش با نام «اعطای تابعیت ایرانی به فرزندان حاصل از ازدواج مادر ایرانی و پدر خارجی» به تصویب نمایندگان حاضر در جلسه رسیده بود. اما در جلسه دیروز نمایندگان کلیات آن را تصویب نکردند. یکی از دلایل بیان‌شده در مخالفت با این طرح، بار مالی تصویب این فوریت امود است. در دل زنانی که با مردان مهاجر ازدواج کرده بودند، ایجاد کرد. زنانی مثل مریم که با مخالفت مجلس با کلیات طرح مشکلی از دوش آنها برداشته نشد.

مریم ۳۶ سال دارد و هفت سال پیش با صدرالدین، مهاجر افغانی که به‌دلیل وجود جنک در کشورش به ایران آمده بود، ازدواج می‌کند. مریم، قوچانی است و می‌گوید ازدواج آنها در دفتر‌خانه‌ای در قوچان نیز به ثبت رسیده. مریم یک همسرش دو فرزند سه و پنج‌ساله دارد و حالا یک سال است که صدرالدین به کشورش بازگشته و هیچ‌کس از او خبر ندارد. مریم به «شرق» می‌گوید: «حتی نمی‌دانم در جنگ مرده یا نه». هیچ کاری از دست برنمی‌آید. بچه‌ها شناسنامه ندارند و حتی نتوانسته‌ام آنها را بیمه کنم. خودم ایرانی هستم، ولی نمی‌دانم ملیت بچه‌هایم را در فرم‌های معمولی اداری چه باید بنویسم».

نکته درخورتوجه اینکه برای تصویب دوفوریت طرح در روز یکشنبه هفته گذشته، به رای موافق دوسوم نمایندگان حاضر در صحن نیاز بود که این رای به دست آمد، اما دیروز برای رای به کلیات طرح، فقط به نصف به‌اضافه یک رای نیاز بود. ولی همان نمایندگان این‌بار به کلیات طرح رأی ندادند. این طرح برای اولین‌بار سال ۸۵ با نام «تابعیت ایرانی فرزندان حاصل از ازدواج مادر

جامعه

بررسی «شرق» از عامل «خیانت» در میان دلایل افزایش طلاق

مثلث‌های فرازناشویی

دوستانه و معنوی زن‌وشهری کم‌رنگ شده و افراد همانند ربات‌هایی در کنار هم قرار می‌گیرند. بخش قابل‌توجهی از زنان و مردان در جامعه خودخواه و مصلحت‌گرا شده‌اند و در هر رابطه‌ای حتی ازدواج ترجیح می‌دهند نفع خود را دنبال کنند. این استاد دانشگاه گفت: در جامعه‌ای که فساد و نابرابری و مسائل غیراخلاقی تبدیل به مسائل اصلی و خبرهای اصلی جامعه می‌شود، آثار این مسائل به روابط زن‌وشهری و خانواده هم وارد می‌شود و ممکن است افرادی هم پیدا شوند که برای این نیاز روحی و روانی و یا جنسی و جبران آن راه‌های دیگری را انتخاب کنند. قربایی‌مقدم تأکید دارد که خودکنترلی در جامعه امروز ما ضعیف شده است. وی به نتایج بررسی میدانی خود و دانشجویانش در کرج اشاره کرد و گفت: بسیاری از زنان و مردانی که قبل از ازدواج رابطه جنسی داشته‌اند، در رابطه خود با همسر دچار اختلال شده‌اند، چراکه نمی‌توانند همسر فعلی را به دوست‌دختر یا پسری که قبلا داشته‌اند، مقایسه نکنند و همین شرایط است که فرد را به روابط فرازناشویی می‌کشاند. وی در پاسخ به این سؤال که با این تعریف شما ازدواج سنتی درست است؟ و اگر درست بود چرا از دهه‌های گذشته طلاق ادامه دارد؟ گفت: فرهنگ دولایه ظاهری و باطنی دارد. خیانت زن به شوهر و شوهر به زن در همه دوره‌ها به شکل آشکار یا پنهان وجود داشته است و در همه این دوره‌ها ارشانشدن جنسی و تمایلات جنسی در رتبه اول دلایل طلاق و روابط نامشروع و به قولی روابط فرازناشویی بوده است.

قربایی‌مقدم افزایش تجرد زنان و مردان را عامل مهم دیگر در شکل‌گیری روابط فرازناشویی و به تبع آن طلاق‌ها بر شمرده و گفت: تنهایی، نبود کنترل درونی، ضعف در اعتقادات مذهبی و اخلاقی یا

رد کلیات طرح دو فوریتی با شناسنامه، بی‌شناسنامه

ایرانی و پدر خارجی» مطرح شد و پیش از این هم یک بار در خرداد ۹۱ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان، مصوبه نمایندگان مجلس را که به فرزندان حاصل از چنین ازدواج‌هایی، تابعیت ایرانی می‌داد، مغایر قانون اساسی تشخیص داد. بنابه نظر شورای نگهبان درنظرگرفتن تسهلهایی مانند دریافت یارانه و معافیت از پرداخت تعرفه اقامت برای اتباع خارجی امکان‌پذیر نیست و بار مالی آن طرح برای اجرا امکان‌پذیر نیست.

استدلال‌های نمایندگان مخالف
مشکلات امنیتی حاصل از طرح و تغییر بافت جمعیتی کشور در نقاط مرزی کشور؛ تشویق به مهاجرت و افزایش ازدواج‌های این‌چنینی، از مهم‌ترین دلایل مخالفان این طرح بود. در جلسه دیروز قاسم جعفری، محمدعلی پورمختار و قاضی‌پور و نمایندگان پارلمانی دولت در مجلس از مخالفان طرح دوفوریتی اعطای تابعیت بودند.

ملکشاهی، رئیس کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی، در گفت‌وگو با «شرق»، با اشاره به اینکه در تصویب چنین طرح‌هایی باید منافع ملی نیز در نظر گرفته شود، می‌گوید: «بار مالی آن و شبهه‌ای که این‌بار مالی مطابق اصل ۷۵ قانون اساسی ایجاد می‌کند، باعث شد این طرح به تصویب نرسد. مطابق این اصل، طرح‌های قانونی و پیشنهادها و اصلاحاتی که نمایندگان درباره لوایح

روابط دیگری مشاهده می‌شود که بسیار خطرناک‌تر از طلاق است؛ در طلاق تکلیف روشن است، اما در این نوع از روابط فرازناشویی که با وجود خانواده اتفاق می‌افتد، آسیب‌های زیادی شکل می‌گیرد. طلایی می‌گوید قبول این روابط درباره مردان در دوره‌های مختلف شایع بوده است، اما اینکه در شرایط جدید زنان متأهل به این امر روی آورده‌اند، بسیار نگران‌کننده است و می‌افزاید: برای این نوع روابط دلایل زیادی هست اما معمولاً دلیلش جبران نیاز طبیعی یا حتی مقابله‌به‌مثل است.

طلایی دراین‌باره به «شرق» گفت: به‌صراحت اعلام می‌کنم موضوع روابط فرازناشویی به عنوان یکی از مسائل حسا مؤثر بر نهاد خانواده، به مرحله‌ای نگران‌کننده رسیده و باید نهاد خانواده را دریابیم.

دراین‌باره سعید معیدفر، جامعه‌شناس، ضمن تأیید این آسیب به عنوان مسئله‌ای که به شکلی خرنده‌پیش می‌رود به «شرق» گفت: مشکلات اجتماعی از جایی بیرون جامعه ما نیامده که حالا برای بررسی آن بخواهیم به دنبال دلایل بیرونی بگردیم. من بارها شنیده‌ام این نوع از مسائل را به‌ویژه از ناحیه زنان به شبکه‌های اجتماعی و ماهواره ربط می‌دهند. و این موارد بی‌تأثیر نیستند، اما طلاق و روابطی که حالا روابط فرازناشویی خوانده می‌شود، در بستری از آسیب‌ها اتفاق می‌افتند. معیدفر بر این نکته تأکید دارد که روابط زن‌اشویی امروز، مانند روابط زن‌اشویی نسل‌های گذشته نیست و در توضیح آن می‌گوید: در گذشته این روابط براساس تقسیم نقش صورت می‌گرفت و مهم‌تر اینکه در آن دوران مرد، نقش اول خانه و خانواده و مرکز تجربه و تبادل اطلاعات و تصمیم‌گیرنده نهایی بود. در این فضا زن عنصری متأثر از مرد بود متناسب با تمایل و نیاز مرد رشد می‌کرد و نباید پا را بیشتر از حد می‌گذاشت و همه می‌دانند که ما دیگر در چنین دنیایی نیستیم. تحصیلات و توقعات و اطلاعات و ارتباطات تغییری چشمگیر داشته است و زن دیگر عنصری تابع نیست که به خاطر محدودیت‌هایش کوتاه بیاید و به دنبال نیازهایش نرود. اگر در گذشته زن در مقابل چندزنی آشکار یا پنهان مرد سکوت و تمکین می‌کرد، امروز دیگر این کار را نمی‌کند و حتی ممکن است حق متقابلی را برای خود بخواهد. همیشه گفته شده مردان توتوع طلب هستند و زنان هم این مسئله را پذیرفته‌اند؛ اما آنچه امروز در جامعه ما به شکل پنهان و تا حدودی آشکار وجود دارد نشان می‌دهد این تناسب به‌هم خورده است. وی با بیان اینکه زنان در جامعه امروز با اطلاع از خیانت همسرانشان طلاق می‌گیرند، گفت: در گذشته مردان با خیال راحت زن دوم را می‌گرفتند و می‌دانستند اگر زنشان متوجه شود، به خاطر آبرو و عرف حرفی نمی‌زدند و گاه تأیید هم می‌شدند، اما حالا می‌دانند اگر همسرشان متوجه رابطه فرازناشویی آنها شوند، زندگی‌شان برهم می‌خورد.

وی تأکید دارد بخش عمده ازدواج‌ها بدون آشنایی عمیق دو طرف نسبت به هم و بر اساس ملاک‌های ظاهری انجام می‌شود و در ادامه می‌افزاید: در این شرایط افراد پس از مدتی برای هم عادی شده و همین نبود رضایت، به‌ویژه در مسائل جنسی، به‌مرور فرد را به سمت جایی بیرون از خانه هدایت می‌کند. به عبارتی، وقتی افراد براساس ظاهر ازدواج می‌کنند، با عادی‌شدن یا تغییر این ظاهر، تغییر دیدگاه هم به وجود می‌آید.

فرزندان شه‌های غیر ایرانی، با اشاره به استعداد فعلی منطقه برای مهاجرت و ثبات و امنیت کشورمان، گفت: «تصویب این طرح سبب تشویق مهاجرت به ایران خواهد شد و از آنجایی‌که این طرح بار مالی برای دولت رقم می‌زند، بهتر است که به کمیسیون مربوطه برگردد و مورد کارشناسی بیشتر واقع شود». او البته به نکته دیگری نیز اشاره کرد و گفت مواد ۶ و ۷ این طرح، مشکلات حقوقی برای ایران در مجامع بین‌المللی ایجاد خواهد کرد. لازم به ذکر است که براساس مواد ۶ و ۷ این طرح قرار بود وزارت خارجه مکلف شود خانواده اتباع خارجی را که در مأموریت‌هایی در راستای اهداف انقلاب اسلامی به شهادت رسیده‌اند، با تأیید سپاه یا وزارت اطلاعات، به تابعیت ایران درآورد.

استدلال موافقان چه بود؟

محمدحسن آصفری، محمد دهقان و کمال علیپورخنکداری، موافقان تصویب کلیات این طرح بودند. محمدآصفری، عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی، با ابراز تأسف از تصویب‌نشدن این طرح به «شرق» می‌گوید: «من سوءاستفاده ایجاد می‌کنم اگر قرار است کار برای این افراد بشود، باید فکری پشت آن باشد. کودکان دوتابعیتی مطابق قانون مدنی ایران، درصورتی‌که تا ۱۸ سالگی کشور ما ساکن باشند و یک سال بعد از ۱۸ سالگی نیز ساکن ایران باشند می‌توانند شناسنامه بگیرند. این در حالی است که در صورت تصویب دوفوریت مذکور مشکلات زیادی ایجاد می‌شد.»

علت مخالفت دولت

همچنین سخنگوی وزارت کشور در جریان بررسی این طرح اعطای تابعیت به فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی و

خبر

درباره تابعیت فرزندان زنان ایرانی که پدر خارجی دارند

حسین خلیل‌نژاد

● حضور چشمگیر مهاجران خارجی به‌ویژه مهاجران افغان در سال‌های ابتدایی انقلاب و استمرار این وضعیت در سال‌های بعد منجر به آن شد که خیل عظیمی از دختران ایرانی که عموماً در فقر فرهنگی و اقتصادی به سر می‌برند با اتباع خارجی یا افراد با تابعیت نامشخص ازدواج کنند. فرزندان حاصل از این قبیل ازدواج‌ها نیز تا قبل از سال ۱۳۹۷ به استناد تبصره ماده ۱۶ قانون ثبت احوال کشور مصوب ۱۳۵۵ موفق به اخذ شناسنامه با نام خانوادگی مادر ایرانی شدند. (تبصره ماده ۱۶- درصورتی‌که ازدواج پدر و مادر طفل به ثبت نرسیده باشد اعلام ولادت و امضای اسناد متفقا به عهده پدر و مادر خواهد بود و هرگاه اتفاق پدرومادر در اعلام ولادت میسر نباشد سند طفل با اعلام یکی از اوبین که مراجعه می‌کند یا ثبت نام کوچک و طرف غایب تنظیم خواهد شد. اگر مادر اعلام‌کننده باشد نام خانوادگی مادر به طفل داده می‌شود).

برهمن‌اساس در سال ۱۳۶۷ شورای امنیت کشور، صدور شناسنامه برای این قشر را با محدودیت‌هایی روبه‌رو ساخت و باوجود این محدودیت‌ها به جهت وجود قوانین بالادستی قبلی، برخی از افراد مورد نظر، با طرح دعوی در محاکم قضائی موفق به اخذ شناسنامه شدند. در همین راستا مجلس شورای اسلامی، در سال ۱۳۸۵ با تصویب ماده‌واحدای اعطای شناسنامه به این افراد را به بعد از ۱۸سالگی موکول و دریافت آن را نیز منوط به شرایطی کرد که عملاً امکان اعطای شناسنامه به این قشر بسیار محدود شد.

گذشت زمان و آشکارشدن تبعات اجتماعی و امنیتی این تصمیم، منجر به ارائه طرحی با امضای ۶۷ نفر از نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۰ شد که در طول بررسی این طرح، به جهت غالب‌شدن رویکرد امنیتی در مسیر تصویب، طرح مذکور در کمیسیون قضائی مجلس رد و پس از قرائت نظر کمیسیون در آذرماه ۱۳۹۰ در صحن علنی مجلس، به جهت اهمیت موضوع و تأکید رئیس محترم مجلس شورای اسلامی، ۱۵۷ نفر از نمایندگان خواستار بررسی مجدد شدند که پس از بررسی، در فروردین ماه ۱۳۹۱ اعطای برخی از امتیازات اقتصادی به این قشر بدون اعطای شناسنامه مورد تصویب قرار گرفت که درنهایت این مصوبه نیز به‌دلیل تحمیل بار مالی به دولت از سبوس شورای محترم نگهبان رد شد. حضور مهاجران و اتباع خارجی به‌ویژه اتباع کشور افغانستان (با پیشینه تاریخی و فرهنگی مشترک) در کشورمان و توجه به حقوق این قشر و تکریم آنان همواره نظرات و دیدگاه‌های مختلفی را در بر داشته است. آنچه از معارف اسلامی و سیره انمه اظهار(ع) استنباط می‌شود چیزی جز تکریم و حمایت از هموع به‌ویژه هم‌دینان و مسلمانان نیست، با این حال باوجود جایگاه این مهم در آرمان‌های دینی و انقلابی ما، متأسفانه بعضاً با اتفاقات و پدیده‌هایی مواجه هستیم که کاملاً مغایر با رویکردهای اسلامی و انسانی است. آنچه می‌تواند در تصمیم‌گیری پیرامون ارائه خدمات به این قشر و به‌طور خاص تعیین تکلیف وضعیت تابعیت فرزندان حاصل ازدواج زن ایرانی و مرد خارجی مؤثر واقع شود تغییر نگاه به این افراد و انطباق دیدگاه‌های سیاسی با باورهای مذهبی و انسانی و تغییر رویکرد امنیتی به رویکردی اجتماعی است. به همین مناسبت ضرورت دارد نکاتی در این زمینه مطرح شود: یکی از مسائلی که همیشه در جامعه ما مطرح بوده این نکته است که همواره سعی شده چهره‌ای منفی از این مهاجران به نمایش گذاشته شود. سهیم‌کردن و مؤثر معرفی‌کردن آنان در برخی جرائم و جنایات ازجمله این موارد است که معمولاً از سوی برخی رسانه‌ها یا مسئولان و به صورت مبهم و بدون اشاره به آمارها مطرح می‌شود، درحالی‌که برابر آمار سازمان زندان‌ها در سال ۱۳۹۳ از جمعیت ۲۲۸ هزار زندانی، حدود پنج هزار نفر آنها افغان هستند که عمده آنها از مهاجران نبوده و از قاچاقچیان مواد مخدر بوده که در مرزها دستگیر شده‌اند. با لحاظ جمعیت ایران (۷۵ میلیون نفر) و جمعیت مهاجران (حدود سه میلیون نفر) نسبت زندانیان ایرانی به جمعیت ۲۹ صدم درصد و جمعیت زندانیان افغان به مهاجرین ۱۶ صدم درصد است. علاوه‌براین تقدیم بیش از دو هزار شهید و جانباز در جنگ ایران و عراق، ازجمله افتخارات مهاجران افغانستان است که شاید کمتر کسی از آن اطلاع داشته باشد. این موضوع خود می‌تواند عامل مهمی در تسهیل در اعطای تابعیت به مهاجران مفید و مؤثری که دهه‌های متصادم در ایران ساکن بوده یا متولد شده‌اند باشد و به استناد ماده ۹۸۰ قانون مدنی این زمینه فراهم شود.

از سویی دیگر برای درک وضعیت این افراد فقط کافی است مجسم کنیم دو خواهر ایرانی

با دو فرد که یکی ایرانی و دیگری خارجی باشند

ازدواج می‌کند.

ادامه در صفحه ۱۸